

Noiz baina.....!

(90.eko I. LEGAZPI Antzerki Saria)

YOLANDA ARRIETA

Idea bat, besterik ez

"Bizitzaren sentidu eza", entzuenegia litzateke.

"Amodio istorio bat ere", baka-rik, ez da.

Ez dakit, bi hitzetan, nola labur daitekeen obra honen mamia.

Behar bada, aipatu ditudan guz- tiekin sorturiko egonezin bat bai- no ez da.

Izan ere, zientifikoek deitzen dioten "pilota erraldoi" honetan, bakoitzak ahal duen moduan denbora "ematen" ari garelako. Noraezean, batzuetan. Argi eta ziur, baina, minik eman nahi ezta, besteetan. Beldurrez, gehienetan... Denbora guztia geurea delakoan. "Bihar" hitzak barnean lorez, musikaz eta gra- ziaz beteriko amets bat darama- lakoan... Bitarteko denbora — errekako uraren gisa—, ez dela gehiago leku berberetik pasa- tuko konturatu nahi ezta...

"Bizi izateko era bat baino ez da..." dio Iñigok.

Denbora emateko era bat baino ez... da bere oihartzuna,

"Noiz baina...!" Amaiaren bizitza ulertzeko era...

"Funtsean, zer...?" jakin nahi nuke nik.

Ea zeuek esaten didazuen...

Zatiketa

Hiru zatitan banatu dut obra. Hiru aldi nagusitan.

Zati bakoitzak, halaber, bes- te hiru "zatitxo" ditu. Aldi ba- koitza ere, beste hiru aldi edo "denboraldi" desberdinez osatu- ta dagoelako.

Hiru zati nagusi hauen bana- keta arropa eta fokuen tonuak markatuko du: Argitik ilunerantz. Denboraren joanak dakarren hel- dutasun ikutua emateko asmo- tan.

Hara hemen, "zatiketar"en edukia:

I: *Umearoa*: 6/7 urte, 12/14 eta 17/18 urte dituzte protagonistek, aldi bakoitzean. Bizitza norbereganatzen ari dira, Aldaketa nabarmenak gertatzen zaizkie. Baina "oraindik denbora dago...!" litzateke euren lema.

II: *Helduaroa*: 23/25 urte, 30 inguru eta 35/40 urte dituzte. Gauza pila bat gertatzen zaie, oso denbora gutxian. Aldaketa nabarmenak, oso epe laburrean. Aldaketa erabakikorrek, gainera. Bizitza "uholdetua". Baina muina ere, bertan. Aro betea, intentsoa. Erabakiz, aldaketaz eta kontradikzioz betea.

III: *Zahartzaroa*: 50 urte, 60 eta 75 urte inguru. Protagonistek bizitza eurenaganatuta dute, dagoeneko. Bizitza ez da "uholdetua". Behin egindako aukeraren ondorioa, baino. "Kontrolatua", beraz. Aldaketa gutxi. Baina aldaketa erabakikorrek. Denbora gutxi dagoelako. Eta esperientziak pisu handiegia duelako, ikasitako guztia albo batera utzi behar baitean.

Pertsonaiak

Amaia eta Iñigo bi pertsonaia dira. Hala ere, bik zein lauk, zein seik, zein zortzik, zein... hamazortzi aktore/aktoresak bete ditzakete hiru ekitaldiotan ager-

tzen diren "Amaia" eta "Iñigo"en rolak.

Egoeraren, nahiaren, behararren edo halabehararren eskuetan uzten dut aukera. Eta, jakina, zeuenenean.

Tokia/tokiak

Ate aurea, kale ertza, batarren etxea, bestearena... Toki asko agertzen dira obran zehar. Espazioa hutsik ikusten dut, ordea, nik. Aldi bakoitzerako behar diren tresnak eta akzioa bera protagonista bihurtuz.

Horrela bada, egorek, pertsonaiek eta bizpahiru objektu adierazgarri markatuko lukete aldian aldiko "tokia". Ikuslearen irudimena martxan jarritz. Ikuslea bera ere partaide bihurtuz.

Fokuak argi eta distiratsu egongo dira, hasieran. Gaztetasun eta freskotasun itxura emateko. Obrak aurrera egin ahala, fokuak murriztuz eta kondentsatuz joango dira. Denboraren joana erakusteko, alegia.

GARAIA

Obran gertatzen dena oso ondo koka daiteke gaur egunean. Aro bakoitza eta aro bakoitzeko denboraldi bakoitza, denak soltean hartuz gero, behinik behin. Honekin, guztionekin zera esan nahi nuke: Amaiaren eta Iñigoren istorioak mantentzen duela orden kronologiko bat. Bai-

na, era berean, zati guztiak oraingoak "aktualak" izan daitezkeela.

Nola izan daiteke hau?

Hara, nik nolabaiteko ikutu "atenporala" eman nahi izan diot lanari. Istorioan gertatzen diren gauza asko gaur egun ematen direla uste dudalako. Era berean, istorio guztia fikzio hutsa, ipuina, parabola, ametsa? bailitzan agertu nahi dudalako.

Arropak

Arropak sasoi bakoitzeko pertsoniarekin bat joango dira. Egungo diseinua izango lukete, era berean. Hala ere —eta aurrekoari jarraituz—, fantasia edo ikutu "atenporala" izango lukete: Oihal argi eta arinak, denborarekin iluntzen eta astuntzen joango direnak. Aldi bakoitzean zerbait gehiago "erantsiz", alegia.

Amaia eta Iñigo. 6/7 urteko azukrideak. Bazkal ostea. Amaia-aren etxeko ate aurea.

(Iñigo sartzen da bat-batean. Amaiak ez du ikusten)

I: Kaixo! Zer egiten...?

A: Tonto! Kristoren sustoa eman didazu...

I: Bazkaldu duzu?

A: Aspaldi. Eta zuk?

Hau guztia, zergatik?

Denboraren joanari eman nahi izan diot garrantzia: Horretarako legoke arropen eta dekoratuaren argitik ilunerako aldaketa. Denbora hori dela-eta, pertsonaiak "heldu" egin direlako. Apurka-apurka, bitarteko gorabeheren eraginpean. Prozesu hau ezin delako inondik inora desbidera.

Hala ere, hau guztiau proposamen bat baino ez da. Nik neuk lan guztia -istorio, egitura, moldaera- bere osotasunean ikusi izan dudalako neure irudimenean.

Horregatixe, bada, ohar edo erantsi hauek guztiak. Testua, berauekin batera atera zaidalako. Eta ez bera bakarrik, solte eta alargun.

I: Bai... Beno, ez... Oilaskoa ez dut bukatu...

A: Ba nire aitak esaten du, dena jan arte, ez dagoela aulkitik jaikitzerik.

I: Ba...! Niri ere bai. Lehen... Baina ia ez. Zer egiten duzu?

A: Idatzi. Ez duzu ikusten, ala...?

I: Bai... Eta... Zer idazten ari zara, ba...?

- A: Ipuin bat.
- I: Ala! Oraindik ez dakizkizu hizki guztiak-eta...!
- A: Bai! Badakizkit! Eta zeuk ere bai! Atzo bertan bukatu genuen liburua-eta...!
- I: ...Bai... Baina... ipuin bat idazteko asko jakin behar da...!
- A: Ba nik asko dakit.
- I: Ezetz jakin, ezetz jakin... Amerika non dagoen...
- A: Amerika... Amerika...
- I: Bai, bai... Amerika... Ezetz jakin!
- A: Amerika... Itsasoaren beste aldean!
- I: Non, baina?
- A: Ba... ba... ba... han! Beste aldean!
- I: Bai, bai... Baina, non?
- A: Ba... han... Hondartzatik ikusten da ba... urrunean..., marra bat... Zeruaren eta uraren erdian dagoena... Ba marra hori pasatu eta beste aldean.
- I: (Pentsakor) Ezin da.
- A: (Bere lanari jarraituz) Zer ba?
- I: Ezin delako!
- A: Zer ba...?
- I: Ba... Amerika kristorena delako, eta marra hori... ba horixe... marra bat delako baka-rrik. Ez dago tokirik! Marra izan beharrean horma izan balitz...
- A: Ala! Horma...! Zuk ez dakizu, ala, urrunetik gauzak txikiagoak ikusten direla...?
- I: (Ulertu ezinik) ...Nola, "txikiagoak"?
- A: Ba... Txikiagoak... Txikiagoak!
- I: (Ez du ezer ulertzen)
- A: (Lana utzi eta lñigori begiratu) Aiii!... Joan hara!
- I: Nora?
- A: Hara...!
- I: (Beste aldera doa) Eta orain, zer?
- A: Nolakoa naiz?
- I: ...Ez haserretu, e? ...Potolita...
- A: Ezetz! Txikiagoa! Lehen baino txikiagoa! Ez duzu ikusten, ala?
- I: Noiz, "lehen"?
- A: Lehen. zu hemen, neure ondoan egon zarenean... Etorri!
- I: (Zintzo, aginduari jarraituz) Hemen nago!
- A: Ez naiz, orain, handiago...?
- I: Boligrafo marra bat duzu sudur puntan...
- A: Non? Hemen?
- I: Ez. Gorago. Ala! Orain, gehiago! Paiasa bat ematen duzu...!
- A: Hostras! (Eskuei erreparatuz) Boligrafoa lehertu zait. Ala! Eta papera! Paper guztia zikindu dut!! Nire ipuina...!
- I: Itxaron! Ez ikutu. Ez ikutu

- ezer...! Dena zikinduko duzu-eta.
- A: Nire ipuina... Ez da ezer irakurtzen... Nire ipuina... Kaka zaharra!
- I: Itxaron...! Neuk garbituko dut!
- A: Bai... Zerekin...?
- I: Itxaron... Tatxan-tatxan! (Painolu bat ateratzen du poltsikotik) Izeba Rosak oparitu zidan...
- A: (Ixilik, lñigok egiten duenari begira)
- I: Begiratu? Iasta! ...Mantxak igartzen dira baina... (Beste aldera alde eginez) Urrunetik... ez dira, ia-ia, ikusi ere egiten...
- A: ...Eta zer esango dizu amak painoluarengatik...?
- I: Ezer ez! ...Esango diot boligrafoa lehertu zaidala. Eta praktikak ez zikintzearren erabili dudala...
- A: ...Baina hori ez da egia...
- I: Ez, dena ez. Baina erdia bai. Boligrafoarena egia da. Praktika...ez, zuk gaur soinekoa ekarri duzulako... Baina berdin dio! (Painolua poltsikoan gordez) Joango gara hondartzara harriak uretara botatzera...?
- A: (Poltsatik arkatza atera eta berriz ere paperean murgilduz) ...Ez da harririk bota behar itsasora.
- I: Zergatik ez?
- A: Arrainek min hartzen dutelako.
- I: Bai, baina arrainak urrun daude eta nik hurrera botako ditut...
- A: Berdin da... Ze gero, mareak gora egiten duenean, berriro itzultzen dira, eta aurreko egunean harririk ez zegoenez, pentsatzen dute orduan ere ez dela egongo, eta danba!, Kristoren burukoa!
- I: Harritxo batengatik bakarrik...
- A: Bai harritxoa! Kanterako harriak "harritxoak" al dira zuretzako?
- I: Ala! Ez! Kanterako harriak, kanterakoak dira!
- A: Bai, baina nolakoak dira zuretzat?
- I: Nolakoak izango dira, ba? Handiak!
- A: Ba arraintzako ere, zure harritxoak handiak dira.
- I: Ez da berdin... Gainera...
- A: Gainera, zer?
- I: (Ernegatuta, irtenbiderik ez duelako ikusten) Aj! Zuk dena dakizu!
- A: Dena ez. Baina asko bai. Eta zeuk ere bai.
- I: (Ernegatuta, Amaiari entzun gabe) "Urrunetik txikiagoak", "harriak handiegiak", "txikia", "handia"... Zurekin ezin da ezer esan! Dena dakizu!
- A: Dena ez, baina asko bai. Lehen ere esan dizut. Baina

- zeuk ere bai. Pasatzen da, leihotik begira egoten zarela beti...
- I: (Ixil une baten ondoren) ...Amaia...
- A: (Bere eginkizunetan, buru-makur) Zeeeeerrrr?
- I: Bazatoz bizikletan ibiltzera?
- A: Ez. Orain ezin dut.
- I: Benga... Buelta bat bakarrik.
- A: Ipuina idatzi behar dut.
- I: Iturriraino bakarrik...
- A: Ez Iñigo. Hauxe bukatuta gero.
- I: (Amaiari begira)
- A: (Eskuetakoari utzi gabe) Nagusitan idazlea izan nahi dut.
- I: (Guztiz haserre) Ba, gero, "potola" deitzen dizutenean, negar egin, e...
- A: (Eskuetakoari utziz) Nik ez dut negarrik egiten!
- I: Bai...! Bai egin zenuen, behin. Josuk "potola" deitu zizutenean...
- A: Baina bera hankokerra eta begiokerra delako... Eta mukiak jaten dituelako... Eta gainera, tontoa, leloa eta artaburua delako...! Horrexegatik egin nuen negar!
- I: (Irtenbiderik gabe) Beno, bazatuz ala ez zatoz?
- A: (Bere lanari ekinez) Ez.
- I: Ondo dago. Joan pikutara. Potola-la! (Alde egiten du)
- A: (Lana utziz) Eta zu... Buruhandi... Hagin oker...!
- Denboraldi aldaketa: 12/14 urte dituzte, orain. Aldaketaren bitartean, Amaia eszenatokian.
- A: (Publikoari, haserre) Hm! Ez dakit zergatik haserretu zen...! Neuk haserretu behar nuen! Eta ez berak! Potola. (Ilea askatu. Haginetan apartoa jarri. Traba egiten dio eta txarto hitz egiten du). Bost edo sei urte pasatu dira, eta ez dut oraindik ipuina bukatu. Baina bukatuko dut! Oraindik denbora asko dago! (Ipurdia ikutuz, eta sekretu gisa kontatuz) ...Atzo, "hilekoa" jaitsi zitzaidan... Lehen aldiz. Esker-rrak! Lagun guztiek daukate, iada. Neu falta nintzen bakarrik. Ordua zen. A...! Eta atzo (ia ez hain pozik) dentistak aparatu hau egunean hogeitorduz erabiltzeko agindu zidan. Nagusitan hagin dotoreagoak edukitzeko. (Eskolako motxila hartuz, etxera itzuliko duen autobusaren zain, aparatuari zirri eta mirri. Iñigo heltzen da, korrika. Noski, "nagusiagoa" da)
- I: (Arnasestuka) ...Hostras! Pentsatu dut, alde eginda egongo zinetela, dagoeneko...!
- A: ...
- I: Aspaldi etorri zara?
- A: (Beste aldera begiratuz) ...Ez...

I: Zer ordu da?

A: (Eztul eginez eta ahoa eskuaz tapatuz) Eta hamar.

I: Jo! Laurdenetako etxean egon behar dut! (Amaiari) Partidua botatzen dute! "España-Eskozia". Mundiala!

A: ...

I: ...Amaia...

A: Zer?

I: Neskei zergatik ez zaizue futbola gustatzen...?

A: (Sorbaldak jasoz) Hm!

I: Ez dut inoiz ulertu, "futbol" hitza entzuteaz bat, zergatik jartzen duzuen nazka aurpegi hori...

A: (Hitz egin nahi, baina ixilik)

I: Amaia...

A: (Albora begiratzuz) Zer?

I: ...Haserre zaude nirekin...?

A: (Eskuaz sudurrari hazka eginenez) Ez.

I: Jope...! Ez didazu begiratu ere egiten...!

A: (Ezer esan gabe, begiratu eta irribarre egiten dio, ahorik ireki gabe)

...

I: ...Jope! Noiz ote dator autobusa? ...Hemen egoten da "eta hamarrea". Eta gaur... kaka zaharra!

...

I: Bazoaz kanpinera...?

A: (Sorbaldak jasoz)

I: Etxean ez dizute uzten, ala?

A: (Buruarekin baietz)

I: Ba orduan... A! Badakit zergatik ez duzun joan nahi... Josu doalako...

A: (Buelta emanaz) Ez.

I: Bai... Beti potola deitzen dizulako...

A: (Haserre, baina ixilik)

I: Bai. Ezta? Ez egin kasurik! Hankoker bat baino ez da... Oso ondo pasatuko dugu! Nik esan diot amari, botak eta kantinplora erosteko. Eta osabak zaku plumiferoa utziko dit... Ez omen da hotz tantarik ere pasatzen... Lumaz beteta dago! Zuk badaukazu zakurik?

A: (Buruarekin ezetz)

I: (Poz-pozik) Osaba Pedrok bi ditu! Nahi baduzu, eskatu egingo diot bat. Bai! Bai, bai! Larunbatean etorri gurera, eta biok joango gara etxera. Ikusiko duzu, ganbaran gordezten ditu denak: Kanpin dena, koltxoneta, farola... Dena. Den-dena dauka. Ikusiko duzu...

A: (Irribarrez dena entzuten, baina ahorik ireki gabe)

...

I: Zer ordu da?

A: (Erlojua erakusten dio)

I: Terdiak! Jodeeee! Kaka zaha-

- rra! ... (Amaiari) Joango gara, oinez?
- A: (Ezetz buruarekin)
- I: Zeu lehenen, eta ni zure ondoren.
- A: (Ezetz buruarekin)
- I: Jode Amaia! Enroilatu zaitez!
- A: (Eztul eginez) Joan zeu.
- I: Bai, bakarrik, ezta?
- A: ...
- I: Jo Amaia, txikitan neuk laguntzen nizun beti bidea gurutzatzen... Eta amak txakurrak zeuden etxeetara erreka-duetara bidaltzen zintuenean ere bai...
- A: ...
- I: Eta hondartzan, olatu handiak egoten zirenean...
- A: (Eztulka batean, eskua ahoan) Ezin dut.
- I: Zergatik ez?
- A: (Sorbaldak astinduz) Hm!
- I: Jo, Amaia! Arraragoa zaudede...! Beno, egin nahi duzuna. Ni banoa...
- A: ...
- I: Banoa, e...? Hogei gutxi dira... Agur... Bakarrik geratuko zara...
- A: (Zerbait esan nahi, baina ixilik)
- I: (Berriz neskarengana hurbilduz) Egin nahi duzuna... Eta bihar ez etorri niregana bizikletaren katea irten zaizulata... Zeuk konpondu beharko duzu! Zeuk bakar-bakarrik! (Alde egiten du)
- A: (Bere buruari) Nola joango naiz, baina? Katxarro honekin? (Aparatua, eta konpresa) Eta lau hilabete zaldi aurpegi honekin...? (Aparatua kendu eta poltsikoan sartu. Konpresa ondo jarri) Iñigo! Iñigo!! Iñigo!!!
- Denboraldi aldaketa: 17/18 urte dituzte.
- A: (Jendeari. Ilea orraztuz, takoiak jantziz, begiak eta ezpainak margotuz) Baina Iñigok ez zidan entzun. Alde eginda zegoen. Korrika joan zen, eta auzoko Luis geratu zitzaion kotxearekin. Beste bost urte pasatu dira. Kendu didate aparatua. Datorren urtean, Unibertsitatera joango naiz. Ipuina...? Ez dut astirik...! "Zita" bat daukat... Ai! Hor dator...!
- A: Iñigo! Iñigo!! Eramango nauzu, mesedez, motoan herrira?
- I: Zertara zoaz, ba?
- A: Gauza batera...
- I: Zer gauza?
- A: Zer gauza, zer gauza...! Errekadu batera...
- I: Zergatik ez zoaz oinez?
- A: ...Urrun dago...
- I: Urrun? Bi kilometro baino ez.
- A: ...Ez, baina..., zapatek min ematen didate.

- I: Berriak, e...?
- A: Bai.
- I: Ea... (Hanka zapalduz)
- A: Ai! Benga, Iñigo! Eramango nauzu, bai ala ez? ...Zazpietarako egon behar dut...
- I: Bateren bat duzu zain, ala...?
- A: ...Ez dizu axola...
- I: Zita bat duzu...?
- A: Agian...
- I: Benga, ...norekin...?
- A: Ai, Iñigo! Ez zaitetz kotila izan! Gainera, ez dut baietzik esan. "Agian" esan dut, bakarrik. Eta "agian" ez da "bai".
- I: Bai..., baina zapata berri horiekin... Eta hostras!, "rimela" eman duzu!
- A: Ez dut eman...
- I: Bai...! Neure arrebek ere ematen dute, eta horrelakoxe masa edukitzen dute begi bueltan.
- A: (Mundua jausi balitzaio bexalaxe) Korritu egin zait? Zer daukat? Beltz?
- I: Ez, ez... Bakarrik, horixe. Masa apur bat begi bueltan...
- A: (Poltsatik ateratako ispiluan begiratzu) Iñigo... Benga..., goazen... Hogeia duro emango dizkizut...
- I: Amaia! Zer uste duzu? Ehun pelagatik salduko dudala neure burua? ...Lagunduko nizuke... eramango zintuz-
- ket... Baina orain, ezin dut. Ordu laurden barru, "agian"...
- A: Agian, agian... Kaka zaharra! Jo Iñi, joan eta etorri da bakarrik. Hori baino ez... Berton zaude bost minutu barru...!
- I: (Berehala konturatuz) Amaia! Zer egin duzu ilean?
- A: (Disimuluz) ...Ilean...?
- I: Bai.
- A: ...Ezer ez... Garbitu, bakarrik...
- I: Bai, eta kolore hori? Ez zinen ba errubia?
- A: (Berehala konturatu balitz bezala) A! Bai...! Hauts batzuk eman ditut...
- I: Ala! Tintatu egin duzu!
- A: Ez! Ez dut tintatu! Hauts batzuk bota ditut, bakarrik. Uraz kentzen dira.
- I: Gure amak ere, ia-ia, astero tintatzen du burua, potinge usaintsu batekin. Aj! Nik ez dakit... Bakoitza den bezalako da... Ez dakit zergatik egiten dituzuen horrelako gauzak...
- A: Esan dizut ez dela tinteaa... Ba! Alferrik da! ...Beno, azkenengoz: Eramango nauzu, bai ala ez?
- I: (Irribarretsu, erdi txantxetan) Nola eskatzen da?
- A: (Geroz eta sutuago, baina belauniko jarriz) Mesedez eramango nauzu... (berehala damutuz) Zoaz pikutara! Hu-

- rrengoan ez niregana etorri konbinazio/permutazioak nola egiten diren galdezka...
- I: Behin joan natzaizu bakarrik.
- A: (Guztiz sututa) Behin? Azterketa duzun bakoitzean, txikito! Eta azkenengo orduan, gainera. (Imitatuz) "Amaia, mesedez, mesedez..."
- I: (Garrantzia kendu nahirik) Behin lagundu zenidala hamabiak arte-eta...
- A: Hamabiak? Goizeko ordubiak jo zizkiguten zeure deribadak zirela eta ez zirela... Eta gainera, azkenean, neuk baino nota hobea ateratzeko...!
- I: Jode! Baina ondo pasatu genuen...! Jo... zure amak egin zigun txokolatea txurro konjelatuekin... Gogoratzen...? Eta gero, denak lo, eta etxe guztia biontzat... Ez zebilen inor kalean. Ez kotxerik, ez ezer... Gogoratzen zara?
- A: Zera ibiliko zen, goizeko ordu-bietan...!
- I: ...Gau hartan... oso polita zeunden... Pijama larrosa harekin, ez zinen hain potola ikusten...
- A: (Zeharo berotuta) Zergatik deitzen didazu beti "potola", e?
- I: Nik ez dizut "pelota" deitu. Bakarrik esan dizut...
- A: Bai, badakit, badakit zer esan didazun... (Arnasa hartu lasaitzeko) Zazpiak hamar gutxi. Benga, lñigo, pasatu da, ia, ordu laurdena...
- I: Ez. Oraindik bost minutu falta dira.
- A: Bost minutu! Bost minutu! !...Eta gainera, zertan zaude? E? Zer egiten ari zara? Ezer ez. Ezer ez!
- I: Et...! Itxaroten. Itxaroten nago.
- A: Nori?
- I: Aaaa...!
- A: Zita bat duzu, ala?
- I: Aaaa...! "Agian".
- A: Beti kopiatzen. Asmatu, behin edo behin, zeozer desberdina, e...
- I: Maria du izena.
- A: Maria? Zer "Maria"? Hemen ez dago Mariarik.
- I: Ez da hemengoa. Ez duzu eza-gutzen.
- A: A, ez? Nongoa da, ba...?
- I: Hemengoa ez...
- A: Nongoa, ba...?
- I: Aaaa...!
- A: Pufoa! Horretan ere kopiatu egin behar... Zenbat urte ditu?
- I: "Pss"...
- A: ... Polita...?
- I: ...Beno...
- A: Psss, beno... Gezurra da! Eta gainera (erlojuari begiratuz), ordua da. Eta ez da etorri.

- Benga, goazen! (Besotik helduz)
- I: Batzuetan tren berandu heltzen da...
- A: Eta batzuetan, bidean gelditzen da, langileek barrikada jarri dutelako..., edo nik ez dakit zer...! (besoa askatuz) Jo! Oraingo, zazpi ostera eginda zinituen!
- I: ...Itxaron... Minutu bat.
- A: Minutu bat. Minutu bat... Begira, ez dizut ezer sinesten! Aspertu naiz. Ba-no-a! (Alde eginez)
- I: Nola?
- A: Oinez! Zapatak erantzi eta oinutsik, besterik ez bada...
- I: Neska, heltzear dago... Itxaron pixkat...
- A: Heltzear...? Badakizu zer diotsudan...? Ez dagoela inongo Mariarik!
- I: (Ozenki, neska badoalako) Ezet? Geratu eta ikusiko duzu. Jeloskor zaude. Horixe da...
- A: (Buelta emanez) Jeloskor? Ni? Mesedez! Ez egidazu barre-gurarik eman. .. Jeloskor... Bizarrik ere ez duzu oraindik-eta...! (Barrezka) Jeloskor...! Hori ere entzun egin behar...
- I: Amaia! Amaia!!
- A: ...
- I: Kaka zaharra!

II

Aldaketa. Musika sartu. arropak aldatu. Pertsonaiak nagusitu edo heldu egin direlako. Arropa aldaketa, ikutu batez. Tonu ilunagoa erantsiz. Berdin argiak. Bai arropa, bai eszenarako behar diren tresnen aldaketa agerian egindo dira.

Amaia eta Iñigo, 23/25 urte inguruko gazteak. Klean. Iluntzea. Amaia etxera doa presaka, biharamonean azterketa bat daukalako.

I: ...Ai, Amaia! Eskerrak aurkitu zaitudan...! Ez dakizu zer gertatu zaidan...

A: Jesus mutil! Lasaitu zaitetz! Hori da arnasestua...!

I: Amaia, mesedez, esaidazu, benetan, bene-benetan, ...bihar euria egingo du...?

A...?

I: Benetan, derrigorrez esan behar didazu. Zer uste duzu, egingo duela ala ez.

A: ...Ez dakit zer esan...

I: Ez egidazu barrerik egin. Bazeneki...

A: Mutil! Ez dakit...

I: Surik baduzu?

A: Sua..., euria... Tori.

I: Puf! Kristorena! Kontatzeko baino handiagoa gertatu zait...

- A: Ba bai...
- I: Benetan Amaia, gu lagunak izan gara, beti, txiki-txikitatik...
- A: Bai...
- I: Mesedez, zin egin behar didazu, zin, ez diozula inori kontatuko...
- A: Kontatu, zer...?
- I: ...E... Puf! Ezin dut!
- A: Beno...
- I: Euria egingo ote du bihar?A: (Taktikaz aldatuz) Bazatuz afarira?
- I: Zer afari?
- A: Pisukoa...
- I: A! Noiz da?
- A: Datorren ostegunean...
- I: Ostegunean... Batek daki biziko naizen ere...
- A: Jesus! Zer duzu, baina?
- I: E...? Ez, ezer ez...
- A: Bihar bai. Bihar euria egingo du.
- I: Baietz uste duzu zuk...?
- A: Hori diote adituek behintzat... Mundu guztiak...
- I: Egia balitz...
- A: Iñigo, goizeko seietan jaiki naiz ikasteko... Gero, inkestak pasatzera... Ez dut bazkaldu... Aldizkariaren batzarre-ra... Maiteren pisura... Unibertsitateko jaia prestatzera... Klaseak eman... Bihar azterketa daukat eta kateatzen badut, adios! Uda guztia ikaste-ra...! Nekatuta nago. Esango didazu, mesedez, nondik datorren horrenbeste misterio?
- ...
- I: Ez dut lanik.
- A: Nola ezetz? Eta taberna...?
- I: Itxi egin dute.
- A: Eta liburutegia...?
- I: Umeak oporretan daude.
- A: Eta karteritza...?
- I: Osatu da karteroa.
- A: ...Eta ostiral gauetako umezaintza...?
- I: Neskamea hartu dute aste osorako.
- A: Eta...
- I: Ez dago zereginik. Kartzelan sartuko naute. Nola ordainduko ditut bulegoa, kotxea eta interesak?
- ...
- A: Zer denboratan ordaindu behar dituzu?
- I: Hamabost urtetan.
- A: Hamabost?! Ez ziren ba, bost?
- I: Ez, hori aurretik erdia ordainduz gero...
- A: Jo, Iñi! Zu ere sartzen zara...
- I: Euriak. Euriak bakarrik salba nazake.
- A: ...Euriak...? Zer ikusi dauka, honek, guzti honek eurirekin?
- I: Baratza geratzen zait, bakarrik.

- A: ...?
- I: Osakidetzak agindu du erreka-ko urik ez erabiltzeko, kutsaturik dagoela-eta...
- A: ...Iturritik...
- I: Bai, lehorte honekin harra-patzen banaute...
- A: Ba... Ez dakit... Konponduko da... Atzotik gaurra, pila bat hotzitu du...
- I: Ikasketak utzi beharko ditut.
- A: Iñigo!
- I: Eta kanterara joan beharko dut lanera. Etxean balekite... Ezin didate lagundu... Nagusienak, badakizu...
- A: Hoge mila pezta ditut...
- I: Ez, ez...
- A: Baietz! Aiba, hartu. Oraintxe estreinatu berriak. Itzuliko dizkidazu... Ahal duzunean...
- I: Bai... Eta zeuk, zer?
- A: Ni konponduko naiz. Begira, gainera... Badakit zer egin...!
- I: Benetan? Ez dizut horregatik kontatu... Ez nuke abusatu nahi...
- A: Zer abusatu eta zer abusatu oste! Tori!
- I: Zer da?
- A: Inkestak. Erdibana. Badakizu nolakoak diren... Urarenak...
- I: Urarenak!
- A: Bai, badakizu, modan dago. Hortxe duzu zer galdetu behar den. Gero, kontaktzea e.a., egingo dut neuk. Eta bi-tartean, beno, asignatura bi horiek atera eta danba! be-rehala gabinetea irekitzera!
- I: Bai, baina...
- A: Ez dago bainari. Aprobaten ez badituzu... Hostras! Hamar-rak! Banoa. Bihar azterketa...
- I: Larunbatean...?
- A: Bai, ez zegoen beste egunik libre-eta... Ai! Afaria! Etorri, e...?
- I: Bai. ...Amaia!
- A: Zer?
- I: Eskerrikasko.
- A: Benga...
- I: Amaia...
- A: Zer!
- I: ...Zera... e...
- A: Zer?
- I. Ezer ez... Gabon.
- A: Gabon. Ostegunarte.
- Arropetan zerbait aldatu. Berdintsu argiekin. 30 urte inguru dituzte, orain. Amaia, harreman bat hautsi berri, erabat lur jota. Bere moduan ari da. Bizitzaz aldatu nahi du. Iñigo ere ez dago bere onean. Bataren eta bestea-ren pasez osaturiko zatia litzate-ke ondorengo hau. Aurkako za-tiez. Aldiko kontradizio kutsua agertu asmoz.
- A: Autotxo ke itsuen bilera dirudi bizitzak. Erabakita dago! Ezin naiz, horregatik, etxean gerta-

tu. Irten egin behar dut. Kale-
ra. Bizimodu berrira. Harre-
manak ez dira betirako. Inor
ez da betirako. Pentsatu ere
ez. Ez. Gaurtik aurrera, beste
bat, beste bat izango naiz. Ez
dut inoren beharrik. Nahikoa
da. Apariketan ibiltzerik nahi-
ko da. Horixe egin dut, orain
arte-eta. Ibili, jolastu, olatu...
Baina, Amaia, bukatu da. Da-
goeneko, neska handia zara
eta, zeure bizimoduari ekin
behar diozu... (Alde egiten
du) Formala izateko ordua
iritsi da!

I: (Beste aldetik sartzen da) Ez.
Hau ez da nirea. Ordua da,
ia, ametsak egia bihurtzeko.
Noiz, bestela? Jubilatzerako-
koan? Ez. Ez, ez, ez... Ez! Bi-
zitza guztirako soldata,
arratsaldeak aske, hile biko
oporrak... Zer gehiago nahi
duk? Denbora! Horixe da
behar dudana. Denbora!
Neurea. Bakarra. Eta ez sol-
tea, zatika... Denbora oso bat
neuretzat bakarrik... Nahi du-
dana egiteko... Azken eguna!
Gaur da azkenengo eguna!
Konpromezuak... Harrema-
nak... Aurpegi onak... Solda-
tak... Interesak... Pikutara
dena! Denak!! Iñigo, ames-
teko ordua iritsi zaik! (Alde
egiten du)

A: (Beste aldetik. Boletin Ofizial
pila eskuetan) ...Datorren as-
tean dira oposaketak... Zazpi

egun ditut... Berrogeita hamar
zati zazpi, zazpi gai eguneko
eta bat soberan. Hori, egu-
nean zati bat eginez... Gai ba-
koitzak hamar orri... Hiruro-
geita hamar orri. Eta bat edo
bi, gainerako gaikoak... Puf!
...Hirurogeita hamar orri. Zer
da, ba, hori? Zortzi ordu lo
eginez gero, gehi lau jator-
duetarako, hamalau! Hamar
ordu ikasteko... zazpi orri or-
duko... Zazpi orri..., zazpi
orri..., zazpi orri...! Zer da, ba,
hori? (Orduari begiratuz) Ha-
mabiak. Gaur denbora gutxia-
go jateko eta lo egiteko. Egun
batengatik... (Alde egiten du)

I: ...Beno, beno, beno. ...Orriak
erosiko ditut, lehenengo. Bos-
tehunekoak, hobeto. Aurrera-
tu egin behar duk, orain, mu-
til! Beno, folioak... A! Tipexa!
Ordenagailua erosi arte maki-
narekin moldatu beharko duk-
eta... Ete! Inportantea! Ga-
rrantzitsua... Kafea! Idazleek
kafea hartzen dute...! Beno,
deskafeinatua. Bestela...
Ondo. Oso ondo. Ea. Ene!
Tabakoa... Tabako asko.
Gaua luzea da-eta. Ai! Eta
musika! Suabea... Erlajazio
musika... Arropa komodoa...
Jertsei urdin handia... Bai.
Hiztegia! Hiztegia, Iñi, hizte-
gia! (Trasteok hartu eta alde)

A: (Beste aldetik) ...Ez da hain
txarra ikastea... Azken ba-
tean, zerbait produktiboa egi-

ten ari naiz... Aprobaten badut, eta aprobatuko dut, taka!, zuzenean, lanpostua! Bukatu dira eta bihar?, eta etzi? loak hartu aurretiko eguneroko galdera erantzungabeak. Eta aprobaten ez badut ere, zerrendaren batean geratuko naiz... Lehen soldaterek... musika aparatu bat eta afaria. Bost mila pelako afaria! A! Eta lehengoan ikusi nituen belarritako luzeak. Zer kristo! ...Eta udan, oporrak! Baina, behar diren modukoak! Mundu guztiak hartzen dituenean, Abuztuan! ...Eguzkitan etzan..., beltzarandu..., biharamonerako estuasunik gabe, egon... (Ikasketak gogoratuz) A! Berrogeita bederatzi zati sei, eguneko zortzi. Eta bat soberan... (Eguneko zenbat geratzen zaion kalkulatu ondoren, berriz bere lanari) Legebiltzarra... Legebiltzarreko... (Alde egiten du, buruz ikasi behar duena errepikatuz)

I: (Beste aldetik) ...Zerua urdin zegoen... Ez. Ilun. Zerua ilun zegoen... Ez, airea. Airea ilun zegoen... Ez, zegoen, ez. Airea iluntzen, koma, orduan ari zen... Ez, orduan ez. Beraz, komarik ere ez. Ea: Airea iluntzen ari zen. Punto. Ez. Punto eta koma. Ez. Airea, koma, iluntzen ari zen. Iluntzen ari zen airea. Airea

ari zen iluntzen. Iluntzen, iluntzen... Horixe! Bai! Iluntzen, iluntzen... Beno, orain, atsedena! Kafetxo bat. (Erlouari begiratuz) Jo! Ia-ia hiru egun, eta esaldi bakarra... Hiru! Eta esaldi bakar bat...! (Bere burua konbentzitu nahirik) Baina horrelaxe duk, lñigo, tiki-taka, tiki-taka... Hala ere, proportzio honetan, beste 30 urte beharko dituk, gutxienez, behar den moduko elaberria idazteko... Ez! Hobe poesian aritzea... Horixe! Bihartik aurrera. Bai! ...Bihartik aurrera... (Alde egiten du)

A: (Beste aldetik) ...Ate hori! Aj! Mesedez! Hitz egin ixilago! Jode! ...Legebiltzarra... Legebiltzarra... Legebiltzarreko... (Kaxetarantz) Mesedez! Utziko nauzue, mesedez, bakkarik, une batean? Ikasi egin behar dut!!! ...Legebiltzarra... Legebiltzarreko... Legebiltzarreko... Kaka zaharra! Hiru egun eta berrogeita zortzi gai: Hamasei eguneko! Nola????!!! (Alde egiten du)

I: (Beste aldetik) ...Airea ari zen iluntzen... Airea... Hobe elaberria... Handiagoa da. Zabalagoa... Itsaso bat... Poesia, kontzentratuegia... Erabakita dago! Elaberria! Orain, irudiak, irudiak behar ditut... Norbait, zerbait... Ea, Bizitza? Ka! Eskaxa... Ni neu? Paf! Hura gaia! Zertaz idatz deza-

- ket? A! Badakit! Maitasunaz. Betikoaz, baina modatik pasatzen ez denaz. Horixe! Maitasunaz! ...Begiak... Airealuntzen, begiak argituz... Amaiaren begiak. Amaiaren begi... Airealuntzen, begiak urdinduz... (Buru-belarri, lanean. Ez da aterako eszenatokitik)
- A: (Amaia sartzen da, ohiko tokitik, buruz esaten) Legebiltzarra... Legebiltzarreko... Legebiltzarreko... (Kalkuluak egiten, erlojuari begiratzuz) Berrogeita zazpi zati bi, hogeita hiru. Eta bat, soberan. Hogeita hiru gaur, eta hogeita hiru, bihar. (Erabat nekatuta) Nola, baina...?
- I: (Bere lekutik) Amaia! Amaia!!
- A: (Berean. Jaramonik ez) ...Hauek, batzuk, fuera! (Orriak kenduz) Ezin dut dena! Ama!!! Ez dut lortuko! (erabat urduri) Ezin dut! Ezin dut!! (berriz ikasten hasi) Legebiltzarra... Legebiltzarreko...
- I: (Neskarengana hurbildu, itzeleko aurkikuntzaren jabe) Amaia! Amaia!!
- A: Bai... (baina bere zereginetan) Legebiltzarreko...
- I: Amaia!!!
- A: Legebil... Zer kristo! Zer...?
- I: Amaia...
- A: Zer!!
- I: Amaia! Maite zaitut!
- A: Legebiltza... Zer esan duzu???
- I: Goazen hemendik! (Amaiari apunteak kendu eta airean jaurtiki)
- A: (Orriak jasoz) Zer diozu, baina? Zoratu egin zaizu, ala...? Falta zitzaidana! Ekatzu hori...! Legebiltzarra... Legebiltzarreko...
- I: Zergatik ez? Txikitatik ezagutzen dugu elkar! Ondo konpontzen gara! ...Goazen... Amerikara... Afrikara... berdin dio nora! ...Goazen...
- A: Baina, nola? Eta nondik bizi? Eta non? ...Eta gainera, beno..., beno...
- I: Eta gainera, zer?
- A: Ezer ez. Ezer ez. Ametsak izatea ondo dago. Baina ametsetan bizi izatea... Utzi, ikasi egin behar dut-eta...
- I: Baina Amaia! Bizitza aldatu dut! Neure ametsak egia bihurtzen ari naiz... Halako batean! ...Eta zeu falta zara barkarik... Ez dirurik..., ez etxerik... Ez kotxerik... Ez oporrik... Amaia! Bizitza beste zerbait da!
- ...
- A: Iñigo. Ondo dago. Baina horiek... zeure ametsak dira, Zeureak. Nik pila bat estimatzen zaitut... Eta ez dakit bizitza beste zerbait den ala

ez. Ez dakit. Baina orain, ezin dut. Ni neu ere bizimoduz aldatzen ari naiz. Eta ez daukat jolasteko astirik. Ezta gogorik ere. Lehen egin dut nahiko. Ez dut abentura gehiagorik nahi. Iñigo, nekatu egin naiz... Lasaitu egin nahi dut. Uleritzen didazu? Zentratu egin nahi dut. Mundu guztia bezala bizi nahi dut, normal. Normal... (Alde egiten du. Iñigo eszenatokian geratzen da, bera bakarrik)

Denboraldi aldaketa. 35/40 urte inguru dituzte, orain. Iñigo dago eszenatokian. Arrope-tan ohiko ikutua. Aurreko eszenako trasteak gorde. Berririk prestatu.

I: Nola demontre mantentzen dituzte malabaristek plater guztiak dantzari, denak batera, bat ere jausi gabe? (Alde egiten du)

A: (Arropetan ikutu bat, denboraldi aldaketa nabarmentzeko. Ume gurdi batekin sartzen da. Abesten) Txalopin txalo, txalotxu, Bego, katutxua mizpira gainean dago. Badago Bego. Bego badago. Zapata berritxueri, begira dago...! aggg! Aggg! (umeari) Txalopin txalo...

I: (Disimuluz sartzen da, itxuraldatuta) Ordurik baduzu?

A: (Umeari) Ez... (Bira erdi) Iñigo!! Baina, baina... Aspal-

diko! Non egon zara, baina? (Besarkatuz eta musuak emanez)

I: Jesus neska! Harrera honen jakinean, arinago etorriko nintzen... (Umeari erreparatuz) Baina, baina, baina... Norena da neskaitila txiki hau, baina? Zurea ez, ezta?

A: Ez, zera! Norena, ba? Barre egin dizu... Zer arraroa... Ez dio inori ere egiten... Baina kontaidazu mutil, zer moduz, non ibili zara, zertan, no-rekin...?

I: ...Ba, hortik zehar... Leku askotan... Ideiak argitzen... Nahiak asetzen...

A: Eta lortu duzu...?

I: Zer? Ideiak argitzea ala nahiak asetzea?

A: Biak.

I: Beno... Saiatu naiz, behinik behin, eta lortu ere... Zeozer bai... esan beharko...

...

A: Jo, Iñi! Zenbat denbora ikusi gabe?

I: Bost urte, bi hilabete eta hiru egun.

...

A: Matematiketan, izugarri hobetu zara behintzat...

...

I: Beno, zentzua aurkitzen de-nean, errazago bihurtzen da dena...

...

I: ...Eta zuk zer? Zer egin duzu urte hauetan? Oposaketak atera zenituen? (Txantxan) Legebiltzarra, Legebiltzaz-reko...

A: Bai. Beno. Haiek, ordukoak, ez. Baina beste hamarrera aurkeztu nintzen. Eta uste dut, pelmada gehiago eman ez nezan onartu nindutela, azkenean.

I: ...Pozik biziko zara, orduan. Ezta?

A: ...Beno... Lana ez da dena... Eta Lorearekin... Ba bai. Hau-xe da, azken batean, bizitza osoan izan dudana gauza ba-
kar eta benetan neurea.

...

I: Baina ez da beti zeurea izan-go... Bere bizitza dauka...

A: ...Bai, noski, bai... Baina hori, gero! Orain..., neurea da, eta neu behar nau egun guztian, une guztietan, gauza guztie-tarako... Derrigorrez behar nau, eta ez dakit, horrekin ba-tera, horrekin guztiorrekin ba-tera, neure haragi puxketa hau, nortasun, jera, begirada, izaera berezko eta bereziz ja-betzen doala ikustea... Ez da-
kit... Inoiz, ezerk eta inork bete ezin izan didaten hutsu-nea betetzen ari zaidala kon-turatu naiz...

...

I: ...Eta aita...?

A: Beno... Neuretzat eman zidala esan dezakegu... Horrela era-baki genuen... Oso istorio lu-zea da... Kontatuko dizut, egunen batean..., astiroago... Baina zer argal zauden! Ez? Ai! Kontatu zidan zuen amak liburuarena. Publikatu egin zi-zutela-eta. Pozik, ezta?

I: Bai, bai. Oso pozik. Beste ho-geita hamar urtetan ere ez nuela bukatuko pentsatzen hasita nengoen. Baina ka! Behin mamiari heldu nionean, rakatakata!, berehala atera zitzaidan guztia. Irakiten ze-goen, itxura denez. Leher-tzeko zorian...!

A: Poesia?

I: Ez. Elaberria.

A: A, bai! Zer interesgarria! ...Zertaz...?

I: Zertaz? Ba, oroitzapenez..., mingostasunez... Oparituko dizut, eta zuk zeuk esango di-dazu zeuretzat zertaz doan... Etorri nahi duzunean, eta emango dizut.

A: Oso ondo. Non bizi zara, bai-na?

I: Amarekin nago, orain. Zentratu arte-edo. Baina pisu bat alokatzeko asmotan nabil. Hala ere, egia esan, ez dakit nora jo. Bateren bat ezagu-tzen baduzu... pisuren bat li-bre daukana...

A: Bai, bai! Esango dizut. Uste dut, gasolindegi ondoan da-goena, merkatari bila dabile-la. Ez dakit, hitz egin bera-rekin ea zer esaten dizun.

...

I: ...Eta zu...? Gurasoekin...?

A: (Gurdiari eraginez, umea ne-garrez hasi delako) Ez, ni ez. Umea. Amak zaintzen dit, la-nean nagoen bitartean-eta.

I: Ondo...

A: Primeran...

I: Ikusten da...

(Umea negarrez. Amaia gur-diari eragiten eta Iñigo ama-ala-bei begira)

I: Lokartu da?

A: Ez. Tokatu egiten zaio-eta... (Gauzak txukundu etxerantz abiatzeko)

I: Lagunduko dizut...?

A: Ez, lasai. Ohituta nago. Eske-rrik asko. (Gauzak batu)

...

I: Beno ba...

...

A: Beno ba...

I: Ai! Amaia...

A: Zer?

I: Ia-ia ahaztu zait. Tori, hau zu-retzat. Umeari ez diot ezer ekarri... Ez nekien...

A: Beno... Esatea ere...! Zer da?

I: Ts! Ireki etxean. Eta bihar esango didazu gustatzen zai-zun ala ez. Zortzietan, Gure Txokon, adibidez.

A: ...Ezin dut...

I: Nola ezetz?

A: Umea... (Haurra negarrez) Ixo...

I: Utzi amarekin...

A: Bihar ezin du, baina... Ahizpa bisitatzera doa klinikara. Eta goizean, auzokoak zainduko dit...

I: Ba utzi berarekin...

A: Ez, ez, ez. Ordu asko dira. ...Beste batean, Iñigo...

I: Etzi...?

A: (Umeari) Ixo, ixo... Etzi...? Bai...! Ez! Ezin dut.

I: Etzidamu.

A: Etzidamu... Larunbata...?

I: Bai.

A: Ai, Iñi. Lehengusinarene txera noa asteburua pasatzera. (Umeari) Ixo...

I: Noiz, orduan?

A: Ez dakit. (Umeari) Bai, orain-txe... oraintxe... Ixo... Banoa... Deituko dizut...

I: Bale. Deitu, baina, e?

A: (Urrunetik, ume negarraren batera) Baaaaiiii!!

Musika sartu. Arropetan ohiko ikutua. Berdin argiekin.

Amaia sartzen da, Iñigok alde egin bezain laster. 50 urte betetzen ditu, gaur. Oso dotore jantzita. Buruan, urtebetetze ospakizunetan erabiltzen den kartoizko txano koloretsua. Mahaia jartzen ari da. Detaile guztiekin: mantel, kandela e.a. Bere burua rekin hizketan.

A: Uztailak 16. Karmen eguna. Amaia eguna. Duela berrogeita hamar urte Amaia mundura ekarri zuteneko eguna. Aupa Amaia! Zorionak Amaia! (plantak eginez) Mua, mua! Hogeirekin bezalaxe zaude! Pare bat zimur gehiago, belarriak eta sudurra handiago, titiak eta ipurdia narratsago... eta ipurdia, Amaia, ez duzu inoiz ere tente-tentea izan... Pare bat ile zuri... Ka! "Metxak"! "Reflejoak"! "Bri-loak"! dira horiek, eta ez ile zuriak! Eta pare bat lagun, besterik ez... Berrogeita hamar urtetan. Hau altxorra! ...Eta hamabost urte, oraindik, jubilatzeke. Hamabost urte! Beraz..., oraindik, ez zara... zaharra... Eta gainera, zer? Izpirituz, indarrez eta sendotasunez, lehena ez bazara ere, aurrenetarikoa, behintzat, bai. Zer falta duzu? E? Alaba, hazita, dagoeneko. Bere burua-

ren jabe, iadanik. Etxe zoragarria. Urtean birritan bidaiatzen duzu. Europa osoa ezagutzen duzu. Eta India zati eder bat. Lanean hiru maila igo dituzu. Auzoan denek agurtzen zaituzte. Ez zenuen ba hori nahi? Bizitza azkarra eta era berean, zeure buruaren jabe izan nahi? Ez al zenuen horixe nahi? Eta orduan, zergatik zaude horrela, hain... motel, hain... hutsik, hain...triste...? Ez dakit zer nahi duzun. Inoiz ere ez dut jakin. (Txirrina) Baaaiii! (Aterantz)

X: (Ahots batek) Amaia Gorriti?

A: Bai. Neu naiz (atea ireki).

X: Zuretzat.

A: Niretzat? Eta nork?

X: Tarjetan dator izena. (Alde)

A: ...Baina... Tarjeta... Non ote dago? Ai! Inoiz ez dit inork lotarik oparitu! Lanekoak izango dira... Esan behar diet... (Irakurritz) Zorionak. Betiko lagun baten partez (Txirrina) Jesus! Hau misterioa! (Txirrina, bigarrenez) Ai! Plater gehiago jarri beharko dut.

(Atea ireki eta...)

A: Iñigo!

I: ...Kaixo...

A: Badaezpadago hori...! Zer moduz? Sartu, baina! Pasa,

- pasa! ...Oraintxe bertan jaso ditut... (loreak)
- I: (Disimulatuz) ...Zer...?
- A: Itxi begiak.
- I: Beno, beno... Sorpresa? Ondo!
- A: (Tarta bat dakar) Ireki begiak.
- I: (Disimuluz)Baina beno! Zer... Zer egun da, ba, gaur? (Bat-batean konturatu bailitzan) Koño, koño, koño! Uztailak 16a da, gaur, barren! Jakin izan banu! Zorionak! Zorionak!! Zeharo ahaztuta neukan...! Zure Uztailaren hamaseia!
- A: Tori (tarta zatia).
- I: Ene! Handiegia...!
- A: Tira! Hezurretan zaude-eta...! Ez zaituzte zaintzen, ala? Mutil zahar hauekin...!
- I: ...Ezkondu nintzen...
- ...
- A:...A...! Bai...?
- I: Bai. Hango batekin. Baina ez zen ondo atera...
- ...
- I: Hiru urte egon ginen elkarrekin... Orain, beste batekin bizi da...
- ...
- A: ...Eta... zu...?
- I: Ni ez. Ni, bakarrik. Nahiago dut, gainera... Gauza asko erakusten du, norbere barre-nak... (gaia aldatu nahi) Lorea...?
- A: Duela ordu erdi hots egin dit, esanez, lagun baten etxean geldituko dela lotan, eta handik abiatuko dela, bihar, akanpadara. Ez du bost minuturik etxean egiten... Arrazoia zeneukan. Bere izaera berezko eta bakarra dauka... la ez da nirea...
- ...
- I: Inor ez da inorena. Eta denok gara denenak. Horrelakoa da mundua. Horrelakoxea, bizitza: bakarra, berezia, erabat bitxia, arrunta, izugarria... dena batera...
- A: Bai... Horrela izango da... Baina hori guztiori onartzea, norberegatzea... Hori beste kontu bat da.
- I: Ohitzea, besterik ez.
- ...
- I: (Tarta janez. Gaia aldatu nahi) Humm! Goxoa, benetan. Zeuk egin duzu?
- A: Bai... Azukre guxiegi, aukeran. Diabetes honekin...
- I: Puntu-puntu dago.
- ...
- A: Zer moduz zure liburuak?
- I: Ba... Ondo, esan beharko.
- A: Irakurri ditut. Azkena gustatu zait, gehien.
- I: A, bai? Amorraldi askoren ondoren sorturikoa da. Ez dut inoiz erditu, baina uste dut, antzerako lasaitasuna soma-

- tuko dela, behin dena bukatzerakoan...
- A: Eta antzerako hutsunea...
- I: Baita! Antzerako hutsunea ere bai!
- ...
- A: Baina erditu zenuen.
- I: Bai. Erditu nuen.
- ...
- I: Eta zeuk, zer? Bukatu zenuen zeurea?
- A: Zer?
- I: Bai. Zeurea. Sei urterekin hasitakoa.
- A: A! Ene! Gogoratzea ere! Auskalo non dagoen! Ka! Gauza bakoitzak bere garaia dauka. Eta horretarako nuena nik neuk suntsitu nuen.
- ...
- I: Benetan gura dena egiteko ez da inoiz berandu.
- A: ...Ez... Baina... Ba! Gauza asko dago!
- I: Ea, bota. Zein da lehengoa?
- A: Ba... Ez dut astirik...
- I: Gezurra. Arratsaldeak libre dituzu.
- A: Zuk zer dakizu?
- I: Zer egiten duzu, ba?
- A: Ba... etxea... Lorea... etxea...
- I: Bi aldiz esan duzu etxea. Eta Loreak izango du, seguruenik, nork zaindu. Beraz...
- A: ... Bai... Eta zertaz idatziko nuke...?
- I: Zertaz? Zeure bizitzaz...
- A: Bai... Gai ederra!
- I: Ondoan ezagutzen duzunaz. Edo ezagutu nahi duzunaz... Ez arazorik bilatu, aurkitu egingo dituzu-eta esan zidan behin, idazle zahar batek. (Kanpaiak entzuten dira: Zortziak) Zortziak ez, baina! (Erlojuari begiratu) Erlojua geratu zait! Ene!
- A: Zer? Bazoaz?
- I: Bai. alde egin behar dut. Zortzietan deitu behar didate. Eta ni, sei terdiak zirelakoan... Gorde hau. Biharko (tarta). Gosaltzeko.
- A: Ez... Gaurkoz nahiko da. Eta bihar, porru-salda!
- ...
- I: Beno ba...
- A: ...Noiz arte...? Noiz arte... zaudede... herrian...?
- I: Ez dakit... Oraingoan, ez dut inolako asmorik eta planik ekarri. Ikusiaren gainera...
- ...
- A: Lehengo tokian jarraitzen duzu, ezta?
- I: Bai. Gasolindegia ondoan.
- A: Ederto.
- ...
- I: Etorri nahi duzunean, kafea hartzera-edo... A! Baina bal-

- dintza batekin. Bost lerro-
rekin.
- A: Bost lerro?
- I: Zure elaberriaren lehen bost le-
rroekin. Bestela, ez dizut sar-
tzen utziko (irribarrez)
- A: (Barrezka) Besteak eramango
dizkizut. Inoiz saritu gabeak.
Agian, denborarekin, hobetu
egin izango dira...
- I: Ez, ez, ez. Haiek ezagutzen di-
tut. Bestea nahi dut nik. Ba-
dakizu. Konforme?
- ...
- I: Konforme?
- A: Konformeeeeee.
- ...
- A: Iñigo...
- I: Bai?
- A: Milesker... margaritengatik...
- I: (Disimulatuz) ...Zer...? Margari-
tak...?
- A: Bai. Margaritak.
- I: (Irribarrez alde)
- Denboraldi aldaketa. 60 urte
inguru dituzte, orain. Ohiko iku-
tuak arropetan eta argian.
- Amaia, eszenan. Aurreko
eszenako tresnak batu eta behar
diren aldaketak egiten. Elaberri
zatia edo hasiera ozenki esaten.
- A: ...Etxe aurrean, orain errepi-
dea doan lekuan, zelai handi
bat zegoen. Eta erdian, etxea
munduarekin lotzen zuen bi-
dezidor estu eta sugetsu bat.
- Hantxe, hantxe hasi ginen,
etxeaz ezezik lurrez,
eguzkiaz, lorez, euriz... beteri-
ko bizitzaz jabetzen. Hantxe.
- (Iñigo sartzen da. Ohiko ikutua
erantsirik. Dagokion adin al-
daketa markaturik)
- I: Amaia! Amaia!! Zer egiten
duzu, oraindik hor, baina? Za-
toz hona! Ekarki mahaia! Bai-
na emakumea! Esnatu! Zatoz
hona! Hirurogei bete behar
dituzula datorren hilean!
- (Amaiak mahaia Iñigo da-
goen lekura darama. Biak eser-
tzen dira. Pila bat folio idatzi jart-
zen ditu Amaiak mahai gainean.
Irakurri egingo ditu Iñigok)
- I: Nik hau moztu egingo nuke.
- A: Zer ba?
- I: Ba luzeegi geratzen delako.
Lau aldiz errepikatzen duzu
gauza berbera.
- A: Bai, baina era eta hitz desber-
dinez.
- I: Bai, baina...
- A: Horixe nahi dut, gainera.
- I: Beno, beno... Nahi duzuna!
Beteegi, kargatuegi gera ez
zedin esaten nizun bakarrik.
Baina zuk horrelaxe nahi bal-
din baduzu...
- A: Ez didazu ulertzen. Ez da nahi
kontua. Gauza bat esateko
era da. Eta zuk era hori
suntsitu egin nahi didazu.

- I: Ea... Ea... Froga bat egingo dugu. Kendu azken esaldia.
- A: Zein? ...eta urrundu egin zen...?
- I: Bai. Horixe. Ea, irakurri, orain.
- A: (Ixilean irakurtzen du)
- I: Hobeto dago ala ez?
- A: Psss!
- I: Nola psssss?
- A: Ez dakit ba...
- I: Erritmoa behar du. Eta askotan, gauzarik arruntena izaten da politena, sakonena eta goxoenena. Ez da derrigorra dena hitzez, aditzez, adjetiboz eta...merengez... kargatu behar!
- A: Ez dut inoiz bukatuko.
- I: Baina Amaia! Non daude zure animoa, zure indarra, zure letxea? Etxeak ere adreiluz adreilu egiten dira...!
- A: Bai, Baina nik hamar urte daramatzat adreiluak jartzen. Eta oraindik ez dut kanpo aldeko zutaberik ere egin...
- I: Zutabeak dira etxeari eusten diotenak.
- ...
- A: Zer ordu da?
- I: Hamaikak, ia-ia.
- A: Ene! Zazpitan jaiki behar eta ni hemen!
- I: Bihar jarraituko dugu, orduan.
- A: Ez. Bihar ezin dut.
- I: A! Beno, etzi orduan.
- A: ...Ez. Asteburu honetan alaba bisitatzeri noa.
- I: Beno, bale! Etorri nahi duzunean. Eta jarrai egunero idazten. Apurren bat, besterik ez bada ere.
- A: Bai, bai... Astitzen banaizedo...
- I: Astia ez dagoen lekutik ere atera daiteke nahi izanez gero.
- A: Bai... Noski... Gabon, Iñigo.
- I: Gabon. Kontuz eskaileran, e?
- A: Bai. Trankil. Ezagutzen dut. Laugarren maila kili-kolo dago.
- I: Datorren asterarte.
- A: (Esnenatik kanpo) Bai!
- I: Hau emakumea, hau!
- Denboraldi aldaketa: 75 urte inguru dituzte. Ohiko arropa eta argi aldaketa-ikutuak. Parkean.
- A: (Eserita, usoei ogi apurrak botatzen) Purra...! Purra...!
- I: (Disimuluz) Ene, hemen, gure Amaia aspaldikoa! Zer egiten duzu, baina, zuk hemen?
- A: Ba zeuk egiten duzuna: Egon.
- I: Azken 15 urte hauetan, egunero pasatu izan naiz hemendik... Eta ez zaitut behin ere ikusi...
- A: ...Ba... Sarri etortzen naiz... Euririk ari ez duenean, beti.
- I: Betaurreko hauekin ez dut larregirik ikusten-eta. Horixe

- izango da. (Gaia aldatu) Zer moduz Lorea?
- A: Hirugarrena izan du.
- I: Ene! Noiz ezkondu da, ba?
- A: Aspaldi. Oporretan joan eta ezkondata etorri.
- I: Beti esan dizut azkarra dela neska hori. (Gaia aldatu) ...Zer moduz idatziak...? Bukatu samartuta...?
- A: Ez. Oraindik ez.
- I: Irakurtzeko irrikitan nago.
- A: Ba itxaron egin beharko duzu... Dena aldatu dut...
- I: A, bai?
- A: Bai.
- I: Beno... Ondo. Baina aurpegi hori?
- A: ...Ez dut amaitu nahi...
- I: Zer ba?
- A: Ba...
- I: Ba, zer?
- A: Ez dakit ondo dagoen.
- I: A! Hori da. Zeuri gustatzen zaizu?
- A: Bai edo...
- I: Ba orduan... Ondo dago.
- A: Ez da hori bakarrik...
- I: Zer da ba, orduan?
- ...
- A: ...Ba... lela bat baino ez naizela izan, neure bizitza guztian zehar...
- I: Ez dut ezer ulertzen.
- A: Beldurtia eta iheslaria, besterik ez.
- I: Zergatik diostazu hori guztiori?
- ...
- A: Gogoratzen zara sei urte-ekin... ipuina hasi nuen...?
- I: Nola ez!
- A: Eta bizikletaz zeurekin joateko eskatu zenidanean...?
- I Bai...
- A: Eta nik ezetz! Eta beste hartan...? Autobusaren zain... Hitzik ere egin ez nizunean...
- I: Hmm...
- A: (Barrezka) Aparatuarengatik zen. Ez nuen zuk aparatu harekin ikusterik nahi. Eta gainera..., hilekoa jaitsi zitzaidan eta...
- I: Eta nik...
- A: Itxaron... Itxaron... Rimela eman nuen lehen aldi hartan...? Ez nuen ulertu. Denbora lapurtzen ari zinen, zeurekin denbora gehiago egoteko... Ez zegoen "Maria"rik, ezta?
- I: (Irribarre) Bai, baina larogei urtekoa. Amaren izeba.
- A: Eta inkesta-lanak erdibanatu genituenean, zure begirada hura... Erdi umezurtz, erdi... ez dakit...! Eta Amerikarako gonbitea...
- I: Benetan ari nintzen.
- A: Bai. Badakit. Bueltatu egin zi-

nen. Behin eta berriz. Eta margaritak oparitu zenizkidan...

...

A: Zoriondu ninduen bakarria izan zinen. Loreak ere, biharamonean hots egin zidan akanpadatik...

...

A: ...Eta urte hauetako ahaleginak... Bizitza estreinatu berriko ametsetan murgil nintzan saiatuz... Behin eta berriz ahaleginduz... Beste era bateko bizitza, mundua, errealityatea zeudela...

I: Daudela.

A: ...Daudela erakutsiz...

I: Erakutsiz ez. Gogoraziz. Erdi ahaztutako ametsak gogoraziz, berrelikatuz, berrituz...

...

A: Zergatik hau guztiau? Zergatik alferriko lan hau?

I: Alferrik? ...Ez dakit... Bizitzeko era bat baino ez da... Denbora emateko era bat. Besterik ez.

...

A: Bai, baina...

I: Baina, zer...? Eta zuk zeuk zer?

Zergatik ez duzu elaberria bukatu nahi?

A: ...Ez dakit... Honekin guztionekin bukatu nahi ez dudalako..., behar bada...

I: ...Bukatu...?

....

I: (Erabat pozik) Hasi egingo nintzateke ni...

A: (Irribarrez) Zertan?

I: Badakizu ondo ere zertan.

A: Noiz, baina...?

I: Oraintxe bertan.

A: Astelehen buruzuri bateko goizeko hamarretan...?

I: Zergatik ez? Bizi izateko era bat baino ez da.

...

A: Eta elaberria...?

I: Bukaera falta zaio bakarrik, ezta?

A: Bai...

I: Gaur bertan amaituko dugu, berriarentzako tokia egiteko.

A: Berria...?

I: Bai. bestearen jarraipena. Bigarren tomoa. Benga! Arin! Ez dago astirik-eta!

(Alde egiten dute eskutik helduta, pozik eta korrika bategan)